

SINTEZA-KCD – Koalicija civilne družbe za prenovu

Pismo Predsedniku vlade RS o pripravah projekta »Drugi tir«

V Ljubljani, 24. maja 2016

Spoštovani gospod Miro Cerar, Predsednik Vlade RS!

V naši neodvisni civilno-družbeni skupini SINTEZA-KCD pozorno spremljamo priprave na graditev Drugega železniškega tira, kolikor so nam dostopne javne in nekatere manj javne informacije. Pri tem smo čedalje bolj zaskrbljeni, saj vse več podatkov kaže, da se ponavlja vzorec, ki se je uveljavil že pri gradnji »avtocestnega križa«, eskaliral pa v izvedbi Projekta »TEŠ 6«. Ta projekt se je nazadnje podražil skoraj za polovico, obenem pa pustil kar nekaj odprtih vprašanj v zvezi z uporabljeno tehnologijo in onesnaževanjem okolja. Pa tudi glede različnih deviacij, ki so se pojavljale pri sami gradnji (zlorabe položaja, izsiljevanje politike z že sprejetimi odločitvami o posameznih fazah gradnje, kupovanje ustreznih »strokovnih analiz«, nekvalitetne pogodbe, pojavi gotovine in zlata v finančnem poslovanju, itd., itd.), ki jih naši organi pravnega reda in pregona zavlačujoče obravnavajo, zaradi česar bodo številne obtožbe (nezakornitosti) preprosto zastarale.

Prav zaradi tega vzorca smo vas večkrat opozorili, da mora Vlada storiti vse, da se s tako prakso pri nas prekine, saj Slovenija enostavno ne bo zmogla uspešnega ekonomskega razvoja po taki ceni, ki vedno znova vsebuje »koruptivno maržo« ali preprosto, pljenje javnih sredstev, torej sredstev nas, davkoplačevalcev. Na to opozarjajo številni neodvisni strokovnjaki. Na tem mestu bi vas želeli opozoriti na izredno analizo Mira Volčanška, ki je že januarja lanskega leta zastavil številna vprašanja, na katera niti »stroka« niti politika vse doslej nista odgovorili. Na nekatere bistvene probleme nastajajočega projekta Vas opozarja v svojem zapisu tudi Jože P. Damjan, ki celo direktno nakazuje, kdo je odgovoren za nastajajoče finančne manipulacije. Bo Vlada tokrat pravočasno ukrepala? Andrej Cetinski pravi, da ima predsednik vlade ne le priliko, temveč tudi dolžnost, da argumentirano ovrže Damijanova razkritja. Če tega ne bo zmogel in bo torej večini tega, kar navaja Damijan, tudi sam vsaj posredno pritrnil, potem je čas, da ustrezno in odločno ukrepa.

Prav zato, da bi se takim manipulacijam v tem projektu izognili, smo vztrajali, da pred odobritvijo projekta ustanovite poseben Nadzorni odbor (komisijo) s strokovnjaki, ki ne bodo prihajali iz iste sredine kot medsebojno povezani načrtovalci in izvajalci projekta, ki imajo očitno skupen cilj: vsiliti Sloveniji najdražjo možno obliko projekta, ki bo prav njim prinesla največ.

Prav v tem je namreč naš osrednji problem: vsi načrtovalci in izvajalci in celo nadzorniki takih in tega projekta prihajajo iz istega kroga. Izobraženi so na isti fakulteti, zaposleni v različnih, toda med seboj povezanih in so-odvisnih organizacijah, pripadajo istemu krogu in so nosilci istega interesa: oblikovati najdražji možen projekt. Je glavni motiv prestiž, denar, ali oboje? [**Do sedaj je stala samo priprava načrtov skoraj 1,0 mio/km(!). Ta grabežljivost, ki naj bi trajala vsaj naslednjih 6 let, je žal v proporciju s famozno predračunsko vrednostjo 1,3 milijarde evrov. Nikogar pa ne moti dejstvo, da je ta cena kar za 2,04 kratnik višja od cene primerljive avstrijske proge »Koralpe«, niti trditev nekaterih (zunanjih) strokovnjakov, da je ob realni investicijski vrednosti 600 milijonov izgradnja izvedljiva v dveh letih.*]

Na ta pojav smo v najbolj eksplicitni obliki naleteli že pri načrtovanju in gradnji slovenskega »avtocestnega križa«. Sporazum oz. dogovor med vsemi akterji, dosežen na sestanku v Zemonu (ki ga politika nikoli ni hotela sankcionirati!), je tipičen primer nezakornitega izigravanja konkurenčnosti in oblikovanja monopola, ki nam je nazadnje cestni križ podražil za dvakrat. Na ta

način so bili načrtovani in zgrajeni prav vsi objekti na teh trasah, od Šišenskega predora do Črnokalskega viadukta, le posamezni načrtovalci in izvajalci so se medsebojno izmenjevali.

Spoštovani gospod Predsednik, kot vidite, ne opozarjamo zgolj na finančno spornost ali celo na nezakonitost posameznih odločitev in sporne poteze posameznikov pri oblikovanju tega projekta, temveč predvsem na vzorec, ki se ponavlja: na problem zaprtih struktur sodelujočih, od načrtovalcev, izvajalcev do nadzornikov. Če se temu zaprtemu krogu zoperstavi neodvisen strokovnjak, ki ga ni »mogoče vključiti« (kupiti), ga interesni pool strokovno diskvalificira in/ali politično onemogoči. Opozarjamo torej na nekakšno zlohotno zakonitost monopolizacije, ki se pogosto pojavlja v majhnih družbah in zaprtih strukturah. Njena posledica so težke finančne zlorabe in bistvena »precejšenost« posameznega projekta ter dodatno plenjenje z vnaprej pripravljenimi aneksi.

Prav to se očitno že dogaja tudi pri Projektu »Drugi tir«. Podatki kažejo, da oblikovana ocena stroškov gradnje presega realne stroške skoraj za sto odstotkov, hkrati pa po naših podatkih že potekajo dogovori, da je treba nekatere analize trase in terena pripraviti tako, da bodo omogočale kasnejša »presenečenja«, ki jih bodo izvajalci reševali z aneksi. Na strokovna opozorila o predragi trasi in nepotrebnih zahtevah vključena stroka ne odgovarja, finančni svet pa si ob visoko predimenzionirani ceni mane roke in izmišlja finančne konstrukcije, ki bi ob normalni ceni bile nepotrebne. Vsa opozorila pa so praviloma in načrtno spregledana. Tudi tista, da je ekonomska situacija danes povsem drugačna od tiste leta 2004, ko je omenjeni interesni krog uspel prepričati vlado, da je sprejela sklep o hitrosti do 160 km/h.

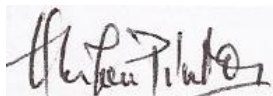
Spoštovani gospod Predsednik, pozivamo vas, da presekate to načrtovano veriženje stroškov in zagotovite ustrezen političen in strokovni nadzor Projekta »Drugi tir« od načrtovanja trase in konstrukcijskih rešitev pa vse do konca. V tujini imamo dovolj neodvisnih in verodostojnih (med njimi tudi slovenskih) strokovnjakov s tega področja, ki ne pripadajo načrtovalsko-izvajalskemu poolu in bi lahko za Vlado in družbo zagotovili potreben in strokoven nadzor nad dogajanjem. Če takega nadzora ne boste zagotovili, bodo tisti, ki danes monopolizirajo razpravo o strokovnih vprašanjih projekta, jutri monopolizirali gradnjo in nadzor, pojutrišnjem pa bodo nam davkoplačevalcem izdali podvojene račune. Vam, gospod Predsednik, pa negativno karakteristiko za naslednje volitve.

Še je čas, da reagirate!

Gospod Predsednik, Pričakujemo, da nas boste seznanjali z ukrepi, ki jih boste izvedli, da bo izgradnja – sicer nujnega drugega tira – izvedena razumno in bodo preprečene hude neumnosti s potencialnimi kriminalnimi ozadji.

S spoštovanjem in pozdravi!

Za SINTEZO-KCD
Predsedujoči
Emil Milan Pintar

PS: Pismo posredujemo tudi slovenski javnosti in Komisiji za preprečevanje korupcije s pripisom, da na podlagi zapisov g. Mira Volčanska in g. Jožeta P. Damjana KPK sproži preiskavo o pripravi (in kasneje izvedbi) tega projekta. Prav tako smo prepričani, da bi se v dogajanje že sedaj moralo vključiti tudi Računsko sodišče.